

IN HET KORT

Mogelijke dreigingen van (her)opduikende ziekten bij varkens in Vlaanderen.

IN DE KIJKER

Opvallende bevindingen in het veld of vanuit de autopsiezaal van DGZ.

IN BEWEGING?

Trends in de programma's en belangrijke ziekten bij de varkens.

Nr.017

EERSTE SEMESTER 2026

DGZ heeft oog voor varkens

Wat zijn de actualiteiten voor varkens in Vlaanderen, wat kwam er binnen in de autopsiezaal, hoe evolueren varkensziekten?

IN HET KORT

Afrikaanse varkenspest (AVP): In verschillende Europese landen bleef AVP circuleren onder de everzwijnen. In Duitsland was er sinds maart een duidelijke toename van besmettingen waar te nemen in de deelstaten Hessen en Noordrijn-Westfalen. In de Servische varkenssector sloeg het virus wild om zich heen met gemiddeld bijna 50 uitbraken per maand.

Aujeszky: Begin dit jaar werd in Frankrijk nogmaals een geval van pseudorabiës vastgesteld bij een everzwijn. In Hongarije werden dan weer zeven uitbraken vastgesteld op varkensbedrijven in het centrale en westelijke deel van het land.

PRRS: De resultaten van de PRRS-Monitors 2025 toonden aan dat structurele monitoring grip geeft op PRRS: bedrijven die regelmatig monitoren detecteren problemen sneller, kunnen gericht ingrijpen en bouwen stap voor stap aan een stabielere gezondheidssituatie.

IN DE KIJKER

Autopsiebevindingen bevestigen blijvende impact van APP

Actinobacillus pleuropneumoniae (APP) blijft een van de meest voorkomende bacteriële doodsoorzaken bij varkens. Ook in de autopsiezaal van DGZ duiken geregeld gevallen op van acute pleuropneumonie en sterfte door APP.

De ziekte veroorzaakt typische letsels, waardoor autopsiedierenartsen al tijdens het onderzoek een sterk vermoeden van een APP-infectie krijgen. Kenmerkend zijn donkerrode tot zwarte uitpuilende zones van bloeding en een uitgebreide necrotiserende longontsteking, vooral in de laterale en caudale longkwabben. Daarnaast ontwikkelt zich vaak een uitgesproken fibrineuze pleuritis, waarbij het fibrinebeleg dikwijls uitbreidt en zo ook het hartzakje bedekt. Bij dieren die de acute fase overleven, kunnen uitgebreide vergroeiingen van longen met borstwand worden aangetroffen en ingekapselde necrotische haarden.

Sommige varkens getroffen door APP kunnen heel plots sterven zonder duidelijke voorafgaande klinische symptomen. Bij andere kan hoge koorts voorkomen, bloederig schuim dat uit de neus komt en opvallende ademnood, die zich uit in een pompende ademhaling en de typische 'hondenzit'.

>> ZIE VOLGENDE PAGINA

Veescoop? DGZ ondersteunt, ook in opdracht van het FAVV, veehouders en dierenartsen bij de bestrijding, monitoring en preventie van dierziekten. Deze editie rapporteert over de eerste 6 maanden van 2026.

Serotype S2 in opmars

De meeste APP-isolaten uit autopsiedossiers en longstalen behoren tot biotype 1 serotype 2 (B1S2), al jaren het dominante APP-serotype in België en meerdere West-Europese landen. Opvallend: onze autopsiedierenartsen zagen het aandeel van B1S2 in het voorjaar van 2026 sterk toenemen in vergelijking met voorgaande jaren. Tegelijk nam het aandeel van B1S9 geleidelijk aan af en kwamen ook B1S1/9/11 en B1S5 opmerkelijk minder voor dan voorgaande jaren. APP-types B1S3 en B1S7 bleven zeldzaam, met telkens maar twee isolaten.

Inzicht in de circulerende serotypes is waardevol bij de interpretatie van ziekte-uitbraken en de evaluatie van vaccinatiestrategieën. Ook voor de aanmaak van een autovaccin is bio- en serotypering onmisbaar.

“KEN JE VIJAND: SEROTYPERING IS DE EERSTE STAP NAAR EEN GERICHTE AANPAK VAN APP.”

Niet elk serotype is even gevaarlijk

Hoe virulent een serotype is, hangt grotendeels af van zijn vermogen om Apx-toxines te produceren. Die toxines veroorzaken schade aan longweefsel, bloedvaten en afweercellen, en spelen een sleutelrol bij het ontstaan van de typische necrotiserende longletsels. Het bij ons dominante serotype 2 wordt beschouwd als één van de meest ziekteverwekkende serotypes in Europa. De combinatie van efficiënte kolonisatie van de onderste luchtwegen en de productie van krachtige toxines verklaart waarom dit serotype zo vaak gelinkt wordt aan acute sterfte en ernstige pleuropneumonie.

Blijvende aandacht nodig

Hoewel APP al decennialang gekend is in de varkenshouderij, bevestigen de recente autopsieresultaten van DGZ dat deze bacterie nog steeds een belangrijke rol speelt bij acute sterfte en pleuropneumonie. De dominantie van B1S2 in de recente APP-isolaten onderstreept het belang van dit serotype in onze varkenspopulatie.

Een doordachte vaccinatiestrategie, afgestemd op de circulerende serotypes, blijft de beste verdediging tegen APP. Serotypering op longstalen en/of kadavers geeft cruciale informatie om vaccinatie en behandeling gericht bij te sturen.

IN BEWEGING?

Programma/ Ziekte	Meting	2025 (jan-jun)	2026 (jan-jun)	Trend
PRRS-Monitor biggen	uitgevoerde monitors	144	179	↑
	% bedrijven PRRSV negatieve biggen	27,7%	27%	-
PRRS-Monitor opfokvarkens	uitgevoerde monitors	44	52	↑
	% bedrijven PRRSV negatieve dieren	38,9%	25%	↓
Autopsie	aantal varkens	683	702	↑

- : Situatie stabiel

Cijfers gebaseerd op beschikbare gegevens op 01/07/2026.

